

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 6. oktobra 2009*

V zadevi C-123/08,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi členov 35 EU in 234 ES, ki ga je vložilo Rechtbank Amsterdam (Nizozemska) z odločbo z dne 28. decembra 2007, ki je prispela na Sodišče 21. marca 2008, v postopku izvršitve evropskega naloga za prijetje, izdanega zoper

Dominica Wolzenburga,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans, K. Lenaerts in M. Ilešič, predsedniki senatov, A. Tizzano, A. Borg Barthet, J. Malenovský, J. Klučka, U. Lohmus in L. Bay Larsen (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorica,

* Jezik postopka: nizozemščina.

na podlagi predloga predložitvenega sodišča z dne 17. marca 2008, ki je na Sodišču prispel 21. marca 2008, da se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po nujnem postopku v skladu s členom 104b Poslovnika,

na podlagi sklepa tretjega senata Sodišča z dne 2. aprila 2008, da se ta predlog za sprejetje predhodne odločbe ne obravnava po nujnem postopku,

na podlagi pisnega postopka v skladu s členom 104b(2), peti pododstavek, Poslovnika in na podlagi obravnave z dne 17. februarja 2009,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za D. Wolzenburga D. Wiersum in J. van der Putte, odvetnika,
- za nizozemsko vlado C. Wissels in M. Noort, zastopnika,
- za dansko vlado C. Pilgaard Zinglersen, zastopnik,
- za nemško vlado M. Lumma in J. Kemper, zastopnika,

- za francosko vlado G. de Bergues in J.-C. Niollet, zastopnika,
- za avstrijsko vlado E. Riedl in T. Fülöp, zastopnika,
- za poljsko vlado M. Dowgielewicz, zastopnik,
- za Komisijo Evropskih skupnosti S. Grünheid in R. Troosters, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi
24. marca 2009

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 4, točka 6, Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (UL L 190, str. 1) in člena 12 ES.

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka, v katerem Internationale Rechtshulpkamer du Rechtbank Amsterdam (senat za mednarodno sodelovanje pri okrožnem sodišču v Amsterdamu, v nadaljevanju: nizozemski izvršitveni pravosodni organ) odloča o izvršitvi evropskega naloga za prijetje, ki ga je 13. julija 2006 izdalo Staatsanwaltschaft Aachen (v nadaljevanju: nemški odreditveni pravosodni organ) zoper nemškega državljana D. Wolzenburga.

Pravni okvir

Naslov VI Pogodbe EU

- 3 Iz obvestila o začetku veljavnosti Amsterdamske pogodbe, objavljenega v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* z dne 1. maja 1999 (UL L 114, str. 56), je razvidno, da je Kraljevina Nizozemska podala izjavo na podlagi člena 35(2) EU, s katero je priznala pristojnost Sodišča, da v skladu s členom 35(3)(b) EU odloča o vprašanjih za predhodno odločanje.

Okvirni sklep 2002/584/PNZ

- 4 V uvodni izjavi 5 Okvirnega sklepa 2002/584 je navedeno:

„Zastavljeni cilj Unije, da postane območje svobode, varnosti in pravice, prinaša odpravo postopka izročitve med državami članicami in njegovo nadomestitev s sistemom predaje oseb med pravosodnimi organi. [...] Tradicionalno sodelovanje, ki je doslej vladalo med državami članicami, bi moralo, v območju svobode, varnosti in

pravice, v kazenskopравnih zadevah nadomestiti sistem prostega pretoka pravosodnih odločitev, ki obsegajo odločitve pred izrekom kazni in pravnomočne odločbe.“

5 V uvodni izjavi 7 navedenega okvirnega sklepa je navedeno:

„Ker cilja o nadomestitvi sistema večstranske izročitve oseb, ki se je oblikoval na podlagi Evropske konvencije o izročitvi z [dne] 13. decembra 1957, ni mogoče zadostno uresničiti z enostranskim delovanjem držav članic in ga je torej, zaradi njegovega obsega in učinkov, lažje uresničiti na ravni Unije, lahko Svet sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 2 Pogodbe o Evropski uniji in člena 5 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti. [...]“

6 V uvodni izjavi 8 tega okvirnega sklepa je navedeno:

„Odločitve o izvršitvi evropskega naloga za prijetje morajo biti pod zadostnim nadzorom, kar pomeni, da bo pravosodni organ države članice, kjer bodo zahtevano osebo prijeli, moral odločiti o njeni predaji.“

7 Člen 1(1) in (2) Okvirnega sklepa 2002/584 opredeljuje evropski nalog za prijetje in obveznost njegove izvršitve tako:

„1. Evropski nalog za prijetje je sodna odločba, ki jo izda država članica z namenom prijetja in predaje zahtevane osebe s strani druge države članice z namenom uvesti kazenski postopek ali izvršiti kazen zapora ali ukrep, vezan na odvzem prostosti.

2. Države članice izvršijo vsak evropski nalog za prijetje na osnovi načela medsebojnega priznavanja in v skladu z določbami tega okvirnega sklepa.“

- 8 Člen 2(1) navedenega okvirnega sklepa določa, da kadar sta izrečena kazen ali ukrep, vezan na odvzem prostosti, se za kazni najmanj štirih mesecev lahko izda evropski nalog za prijetje.
- 9 V členu 3 tega okvirnega sklepa so naštetih trije „razlogi za obvezno neizvršitev evropskega naloga za prijetje“.
- 10 V členu 4 Okvirnega sklepa 2002/584 z naslovom „Razlogi za fakultativno neizvršitev evropskega naloga za prijetje“ so navedeni razlogi naštetih v sedmih točkah. Točka 6 v zvezi s tem določa:

„Izvršitveni pravosodni organ lahko zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje:

[...]

6. če je evropski nalog za prijetje izdan zaradi izvršitve zaporne kazni ali ukrepa, vezanega na odvzem prostosti, in se v primeru, ko se zahtevana oseba nahaja v izvršitveni državi članici ali je državljan ali prebivalec te države, in se ta država zaveže, da bo izvršila kazen ali ukrep v skladu s svojim notranjim pravom.“

- 11 Člen 5 navedenega okvirnega sklepa z naslovom „Jamstva, ki jih mora dati odreditvena država članica v nekaterih primerih“ določa:

„Za izvršitev evropskega naloga za prijetje, ki jo izvede izvršitveni pravosodni organ, lahko po zakonu izvršitvene države članice veljajo naslednji pogoji:

[...]

3. kadar je oseba, ki je predmet evropskega naloga za prijetje z namenom uvedbe kazenskega postopka, državljan ali prebivalec izvršitvene države članice, se jo lahko preda pod pogojem, da se oseba po obravnavi vrne izvršitveni državi članici, da bi v njej prestajala zaporno kazen ali ukrep, vezan na odvzem prostosti, na katerega jo je obsodila odreditvena država članica.“

- 12 Člen 11 tega okvirnega sklepa z naslovom „Pravice zahtevane osebe“ v odstavku 1 določa:

„Po prijemu zahtevane osebe izvršitveni pravosodni organ po pravu svoje države zahtevano osebo obvesti o evropskem nalogu za prijeto in o njegovi vsebini ter o možnosti soglašanja s predajo odreditvenemu pravosodnemu organu.“

Okvirni sklep 2008/909/PNZ

- 13 Okvirni sklep Sveta 2008/909/PNZ z dne 27. novembra 2008 o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb v kazenskih zadevah, s katerimi so izrečene zaporne kazni ali ukrepi, ki vključujejo odvzem prostosti, za namen njihovega izvrševanja v Evropski uniji (UL L 327, str. 27), ki se *mutatis mutandis* uporablja tudi za izvršitev kazni v primerih, navedenih v členu 4, točka 6, Okvirnega sklepa 2002/584, morajo države članice na podlagi njegovega člena 29 prenesti do 5. decembra 2011.
- 14 V členu 3(1) Okvirnega sklepa 2008/909 je navedeno, da je namen tega okvirnega sklepa določiti pravila, na podlagi katerih država članica v luči zaradi lažje socialne rehabilitacije obsojene osebe prizna sodbo in izvrši kazensko sankcijo.
- 15 V členu 4(7)(a) navedenega okvirnega sklepa je fakultativna določba, ki pristojnemu organu države članice omogoča prenos sodbe na državo članico izvršitve, če obsojena oseba v državi izvršiteljici živi in neprekinjeno zakonito prebiva vsaj pet let.

Direktiva 2004/38/ES

- ¹⁶ V uvodni izjavi 17 Direktive 2004/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/[EGS] (UL L 158, str. 77, in popravki UL L 229, str. 35; UL 2005, L 197, str. 34 in UL 2007, L 204, str. 28), je navedeno:

„Uživanje pravice do stalnega prebivališča s strani državljanov Unije, ki so se odločili, da se naselijo za daljši čas v državi članici gostiteljici, bi krepilo občutek državljanstva Unije in je ključni element za spodbujanje socialne kohezije, ki je eden od temeljnih ciljev Unije. Pravica do stalnega prebivališča bi zato morala biti predvidena za vse državljane Unije in njihove družinske člane, ki prebivajo v državi članici gostiteljici v skladu s pogoji, določenimi v tej direktivi, neprekinjeno pet let, v kolikor ni bil zoper njih izrečen ukrep izгона.“

- ¹⁷ Člen 16(1) navedene direktive določa:

„Državljeni Unije, ki zakonito prebivajo neprekinjeno pet let v državi članici gostiteljici, imajo pravico do stalnega prebivališča v tej državi. [...]“

18 Člen 19(1) te direktive določa:

„Na zahtevo države članice izdajo državljanom Unije, upravičenim do stalnega prebivališča, listino, ki potrjuje stalno prebivališče, potem ko preverijo trajanje prebivanja.“

Nacionalno pravo

19 S členom 6 zakona o predaji oseb (Overleveringswet) z dne 29. aprila 2004 (*Staatsblad* 2004, št. 195, v nadaljevanju: OLW) sta bila v nizozemski pravni red prenesena člena 4, točka 6, in 5, točka 3, Okvirnega sklepa 2002/584.

20 Člen 6, od (1) do (3), OLW se nanaša na nizozemske državljane. Z odstavkom 1 tega člena je bil prenesen člen 5, točka 3, navedenega okvirnega sklepa, z odstavkoma 2 in 3 pa člen 4, točka 6, tega okvirnega sklepa. Zadnjenavedena odstavka določata:

„2. Predaja Nizozemca ni dovoljena, če se zahteva zaradi izvršitve zaporne kazni, ki mu je bila izrečena s pravomočno sodno odločbo.

3. Državno tožilstvo v primeru zavrnitve predaje, ki temelji izključno na določbah odstavka 2, obvesti odreditveni pravosodni organ, da je pripravljeno izvršiti sodbo

v skladu s postopkom iz člena 11 Konvencije z dne 21. marca 1983 o transferju obsojenih oseb ali na podlagi druge veljavne konvencije.“

- 21 Člen 6(5) OLW, ki se nanaša na osebe, ki niso nizozemski državljani in so državljani države članice ali tretje države, določa:

„Odstavki od 1 do 4 se uporabljajo tudi za tujca, ki ima dovoljenje za stalno prebivanje, če je za dejanja, ki so podlaga za evropski nalog za prijetje, lahko kazensko preiganjan na Nizozemskem in če se pričakuje, da zaradi kazni ali ukrepa, ki bi mu bil izrečen po predaji, ne bo izgubil pravice do prebivanja na Nizozemskem.“

- 22 V členu 8(e) zakona o tujcih (*Vreemdelingenwet*) z dne 23. novembra 2000 (*Staatsblad* 2000, št. 495, v nadaljevanju: Vw) je določeno, da tujec zakonito prebiva na Nizozemskem kot državljani Skupnosti le, če njegovo prebivanje temelji na predpisu, sprejetem na podlagi Pogodbe ES ali Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 (UL 1994, L 1, str. 3).

- 23 Člen 9(2) Vw določa, da kadar tujec zakonito prebiva v skladu s členom 8(e) tega zakona in je državljani Skupnosti, mu nizozemski minister za pravosodje izda listino, ki potrjuje zakonitost njegovega prebivanja, če je pridobil pravico do stalnega prebivališča v tej državi v smislu člena 16 Direktive 2004/38.

- 24 Iz člena 20(1) Vw z naslovom „Dovoljenje za stalno prebivanje“ je razvidno, da je nizozemski pravosodni minister pristojen za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje.

- 25 Člen 21(1)(a) Vw določa, da se zahtevek za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje v smislu člena 20 tega zakona lahko zavrne le, če tujec neposredno pred vložitvijo zahtevka ni pet let neprekinjeno zakonito prebival na Nizozemskem v smislu člena 8 istega zakona.

Postopek v glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 26 S sodbama, izdanima leta 2002, sta nemški sodišči D. Wolzenburga obsodili na dve pogojni zaporni kazni zaradi več kaznivih dejanj, ki jih je storil v letu 2001, zlasti zaradi vnosa marihuane v Nemčijo.
- 27 Amtsgericht Aachen (Nemčija) je s sodbo z dne 27. marca 2003, s katero je bila izrečena skupna kazen („Gesamtstrafenbeschluss“), spremenil ti dve kazni v eno pogojno zaporno kazen enega leta in devetih mesecev.
- 28 D. Wolzenburg je na Nizozemsko vstopil v začetku junija 2005. Prebival je v stanovanju v Venlu, za katero ima v svojem in ženinem imenu sklenjeno najemno pogodbo.
- 29 Amtsgericht Plettenberg (Nemčija) je s sodbo, izdano 5. julija 2005, preklicalo pogojni odlog izvršitve skupne kazni, izrečene leta 2003, ker je D. Wolzenburg prekršil pogoje, ki so bili določeni za tak odlog.

- 30 Nemški odreditveni pravosodni organ je 13. julija 2006 izdal evropski nalog za prijetje D. Wolzenburga.
- 31 Navedeni organ je 17. julija 2006 schengenski informacijski sistem (SIS) obvestil o podatkih D. Wolzenburga zaradi izvršitve pravnomočne zaporne kazni.
- 32 D. Wolzenburg je bil na podlagi tega obvestila 1. avgusta 2006 aretiran in začasno priprt na Nizozemskem.
- 33 Nemški odreditveni pravosodni organ je 3. avgusta 2006 nizozemskemu izvršitvenemu pravosodnemu organu poslal evropski nalog za prijetje, izdan 13. julija 2006, v katerem prosi za predajo D. Wolzenburga zaradi izvršitve zaporne kazni enega leta in devetih mesecev, na katero je bil obsojen.
- 34 D. Wolzenburg se je 20. septembra 2006 javil na nizozemskem uradu za priseljevanje in naturalizacijo, da bi ga vpisali kot državljana Unije na Nizozemskem.
- 35 D. Wolzenburg je bil na Nizozemskem zaposlen od zadnjega četrtertletja leta 2005, preden se je septembra 2008 posvetil izobraževanju.

36 Iz spisa, predloženega Sodišču, je razvidno, da se D. Wolzenburg ni strinjal s tem, da ga nizozemski izvršitveni pravosodni organ preda nemškemu odreditvenemu pravosodnemu organu po skrajšanem postopku, določenem v OLW.

37 Predložitveno sodišče navaja, da so dejanja, zaradi katerih je bil izdan evropski nalog za prijetje D. Wolzenburga, po nizozemskem pravu kazniva in da D. Wolzenburg zaradi kaznivih dejanj, za katera je bil obsojen v Nemčiji, na Nizozemskem ne izgubi pravice do prebivanja.

38 Navedeno sodišče tudi ugotavlja, da D. Wolzenburg ne izpolnjuje zahtevanih pogojev za pridobitev dovoljenja za stalno prebivanje na nizozemskem ozemlju, ker na Nizozemskem še ne prebiva neprekinjeno pet let, vendar se državljani Unije, ki v skladu z evropskim pravom zakonito prebivajo v državi članici, ne odločijo vedno za vložitev zahteve za izdajo takega dovoljenja.

39 V teh okoliščinah je Rechtbank Amsterdam prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je med osebe, ki se nahajajo ali prebivajo v izvršitveni državi članici v smislu člena 4(6) Okvirnega sklepa [2002/584], treba ne glede na trajanje zakonitega prebivanja šteti osebe, ki niso državljani izvršitvene države članice, ampak druge države članice, in ki na podlagi člena 18(1) ES zakonito prebivajo v izvršitveni državi članici?

2. (a) Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen, ali je treba pojme iz prvega vprašanja razlagati tako, da se nanašajo na osebe, ki niso državljani izvršitvene države

članice, ampak druge države članice, in ki so pred prijetjem na podlagi evropskega naloga za prijetje vsaj določen čas zakonito prebivale v izvršitveni državi članici na podlagi člena 18(1) ES?

(b) Če je odgovor na drugo vprašanje v točki (a) pritrdilen, katere zahteve je torej treba postaviti v zvezi s trajanjem zakonitega prebivanja?

3. Če je odgovor na drugo vprašanje v točki (a) pritrdilen, ali lahko izvršitvena država članica poleg zahteve v zvezi s trajanjem zakonitega prebivanja postavi dodatne upravnopravne zahteve, kot je imetje dovoljenja za stalno prebivanje?

4. Ali nacionalni ukrep, ki določa pogoje, pod katerimi lahko pravosodni izvršitveni organ izvršitvene države članice zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje, izdanega zaradi izvršitve zaporne kazni, spada na področje (materialne) uporabe Pogodbe ES?

5. Ali gre pri členu 6(2) in (5) OLW, upoštevajoč,

- da ta člen vsebuje pravila, v skladu s katerimi so osebe, ki nimajo nizozemskega državljanstva, vendar imajo dovoljenje za stalno prebivanje na Nizozemskem, obravnavane enako kot nizozemski državljani,

in,

- da je za ti skupini oseb na podlagi teh pravil v primeru, ko je bil evropski nalog za prijetje izdan zaradi izvršitve pravnomočne zaporne kazni, predajo treba zavrniti,

za diskriminacijo, prepovedano na podlagi člena 12 ES, saj navedeno enako obravnavanje ne zajema tudi državljanov drugih držav članic s pravico prebivanja na podlagi člena 18(1) ES, ki te pravice prebivanja zaradi izrečene pravnomočne zaporne kazni ne bodo izgubili, vendar pa nimajo dovoljenja za stalno prebivanje na Nizozemskem?“

Vprašanja za predhodno odločanje

⁴⁰ Najprej je treba spomniti, da je v obravnavanem primeru, kot je razvidno iz točke 3 te sodbe, Sodišče na podlagi člena 35 EU pristojno za odločanje o razlagi Okvirnega sklepa 2002/584.

⁴¹ Drugič, treba je navesti, da se v skladu s členom 32 navedenega okvirnega sklepa ta uporablja za zaprosila v zvezi z dejanji, ki so bila storjena – tako kot dejanja v postopku v glavni stvari – pred datumom izteka roka za prenos tega sklepa, ki je bil 1. januar 2004, pod pogojem, da država članica izvršitve ni izjavila, da bo nadaljevala obravnavo teh

zaposil v skladu s sistemom izročitve, ki je veljal pred tem datumom. Kraljevina Nizozemska ni predložila take izjave.

Četrto vprašanje

42 Predložitveno sodišče s četrtem vprašanjem, ki ga je treba obravnavati najprej, v bistvu sprašuje, ali se državljani države članice, ki zakonito prebiva v drugi državi članici, lahko sklicuje na člen 12, prvi odstavek, ES zoper nacionalni predpis, kakršen je OLV, ki določa pogoje, pod katerimi lahko pristojni pravosodni organ zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje, izdanega zaradi izvršitve zaporne kazni.

43 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da čeprav je na področju uporabe Pogodbe ES s členom 12, prvi odstavek, ES ob upoštevanju njenih posebnih določb prepovedana vsaka diskriminacija glede na državljanstvo, je bil Okvirni sklep 2002/584 sprejet na podlagi Pogodbe EU, in ne na podlagi Pogodbe ES.

44 Vendar iz te ugotovitve ni mogoče sklepati, da bi bile določbe, ki jih država članica sprejme za prenos akta, ki spada v Pogodbo EU, izključene iz vsakega nadzora nad zakonitostjo teh določb glede na pravo Skupnosti.

45 Države članice namreč pri izvajanju okvirnega sklepa ne smejo kršiti prava Skupnosti, zlasti določb Pogodbe ES o priznavanju svoboščine vsem državljanom Unije, da se prosto gibljejo in bivajo na ozemlju držav članic.

46 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, da se položaj osebe, kot je D. Wolzenburg, navezuje na pravico do prostega gibanja in prebivanja državljanov Unije v državah članicah in torej spada v področje uporabe Pogodbe ES. Zainteresirana stranka je s tem, da je za svoje prebivališče izbrala Nizozemsko, uporabila pravico, ki jo člen 18(1) ES določa za vse državljane Unije, in sicer pravico do prostega gibanja in bivanja na ozemlju države članice, ki ni država članica njihovega državljanstva.

47 Na četrto vprašanje je treba torej odgovoriti, da se državljan države članice, ki zakonito prebiva v drugi državi članici, lahko sklicuje na člen 12, prvi odstavek, ES zoper nacionalni predpis, kakršen je OLW, ki določa pogoje, pod katerimi lahko pristojni pravosodni organ zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje, izdanega zaradi izvršitve zaporne kazni.

Tretje vprašanje

48 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem, ki ga je treba obravnavati kot drugo, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 4, točka 6, Okvirnega sklepa 2002/584 razlagati tako, da izvršitvena država članica lahko poleg pogoja glede trajanja prebivanja v tej državi določi dodatne upravne zahteve za uporabo razloga za fakultativno neizvršitev evropskega naloga za prijetje, kot je to, da ima oseba dovoljenje za stalno prebivanje.

49 V zvezi s tem člen 16(1) Direktive 2004/38 izrecno določa, da imajo državljani Unije, ki pet let neprekinjeno zakonito prebivajo v državi članici gostiteljici, pravico do stalnega prebivališča v tej državi.

50 Člen 19 navedene direktive za državljane Unije, ki imajo pravico do stalnega prebivališča na ozemlju druge države članice na podlagi člena 16 te direktive, ne predpisuje, da morajo imeti dovoljenje za stalno prebivanje.

51 Navedene določbe glede državljanov Unije, ki pet let neprekinjeno zakonito prebivajo na ozemlju druge države članice, določajo le, da se na njihovo zahtevo izda listina, ki potrjuje stalnost njihovega prebivanja, ne da bi zahtevale tako formalnost. Taka listina ima le deklaratorni in dokazni pomen, vendar ne more biti pogoj (glej v tem smislu sodbo z dne 12. maja 1998 v zadevi Martínez Sala, C-85/96, Recueil, str. I-2691, točka 53).

52 Iz tega sledi, da dodatna upravna zahteva – kot je dovoljenje za stalno prebivanje v smislu člena 21 Vw – če gre za državljana Unije, ne more biti predhodni pogoj za uporabo razloga za fakultativno neizvršitev evropskega naloga za prijetje, ki je določen v členu 4, točka 6, Okvirnega sklepa 2002/584.

53 Zato je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 4, točka 6, Okvirnega sklepa 2002/584 razlagati tako, da če gre za državljana Unije, izvršitvena država članica ne more poleg pogoja glede trajanja prebivanja v tej državi določiti še dodatnih upravnih zahtev za uporabo razloga za fakultativno neizvršitev evropskega naloga za prijetje, ki je določen v tej določbi, kot je na primer zahteva, da ima oseba dovoljenje za stalno prebivanje.

Peto vprašanje

- 54 Glede na odgovor na tretje vprašanje je treba ugotoviti, da predložitveno sodišče sprašuje, ali je treba člen 12, prvi odstavek, ES razlagati tako, da nasprotuje zakonodaji izvršitvene države članice, ki s prenosom člena 4, točka 6, Okvirnega sklepa 2002/584 zavezuje pristojne pravosodne organe te države, da zavrnejo izvršitev evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan zoper enega od njenih državljanov, medtem ko je taka zavrnitev, če gre za državljana druge države članice, ki ima pravico do prebivanja v tej državi na podlagi člena 18(1) ES, odvisna od pogoja, ali je zahtevana oseba pet let neprekinjeno zakonito prebivala na ozemlju navedene izvršitvene države članice.
- 55 Za odgovor na to vprašanje je treba najprej navesti nekatere ugotovitve o sistemu predaje, ki je bil vzpostavljen z Okvirnim sklepom 2002/584 in zlasti z njegovim členom 4, točka 6.
- 56 Zlasti iz člena 1(1) in (2) ter uvodnih izjav 5 in 7 tega okvirnega sklepa je razvidno, da je njegov namen nadomestitev sistema večstranske izročitve med državami članicami s sistemom predaje obsojenih ali osumljenih oseb med pravosodnimi organi zaradi izvršitve kazni ali pregona na podlagi načela medsebojnega priznavanja (glej sodbo z dne 17. julija 2008 v zadevi Kozłowski, C-66/08, ZOdl., str. I-6041, točka 31).
- 57 V načelo medsebojnega priznavanja, na katerem temelji struktura Okvirnega sklepa 2002/584, je na podlagi člena 1(2) navedenega sklepa vključeno tudi, da so države članice načeloma zavezane k izvršitvi vsakega evropskega naloga za prijetje. Države članice namreč, razen v primerih obvezne neizvršitve, ki so določeni v členu 3 tega okvirnega sklepa, lahko odklonijo izvršitev takega naloga le v primerih, naštetih v členu 4 navedenega okvirnega sklepa (glej sodbo z dne 1. decembra 2008 v zadevi Leymann in Pustovarov, C-388/08 PPU, ZOdl., str. I-8993, točka 51).

- 58 Iz tega sledi, da nacionalni zakonodajalec, ki se na podlagi možnosti, ki mu jih daje člen 4 navedenega okvirnega sklepa, odloči omejiti primere, v katerih lahko njegov izvršitveni pravosodni organ odkloni predajo zahtevane osebe, le okrepi sistem predaje, vzpostavljen s tem okvirnim sklepom v prid območja svobode, varnosti in pravice za državljane.
- 59 Z omejevanjem položajev, v katerih lahko izvršitveni pravosodni organ v konkretnem primeru zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje, taka zakonodaja namreč le olajša predajo zahtevanih oseb v skladu z načelom vzajemnega priznavanja, navedenim v členu 1(2) Okvirnega sklepa 2002/584, ki je temeljno pravilo, določeno s tem okvirnim sklepom.
- 60 Ob upoštevanju tega temeljnega pravila člen 4 navedenega okvirnega sklepa določa razloge za fakultativno neizvršitev evropskega naloga za prijetje, na podlagi katerih je lahko upravičeno, da v izvršitveni državi članici pristojni organ zavrne izvršitev takega naloga.
- 61 Države članice imajo pri izvajanju člena 4 Okvirnega sklepa 2002/584 in zlasti njegovega člena 6, na katerega se nanaša predložiteni sklep, nujno nekaj diskrecijske pravice.
- 62 V zvezi s tem je treba poudariti, da čeprav je namen razloga za fakultativno neizvršitev iz člena 4, točka 6, Okvirnega sklepa 2002/584 in tudi iz njegovega člena 5, točka 3, zlasti omogočiti, da se kot posebej pomembna izpostavi možnost, da se zahtevani osebi po prestani kazni, na katero je bila obsojena, omogočijo boljše možnosti za ponovno vključitev v družbo (glej zgoraj navedeno sodbo Kozłowski, točka 45), pa ta cilj, ki je nedvomno pomemben, ne more izključiti, da države članice pri izvajanju tega okvirnega sklepa omejijo – v smislu, določenem s temeljnim pravilom iz člena 1(2) tega okvirnega sklepa – primere, v katerih bi morale biti mogoče zavrniti prijetje osebe, ki spada na področje uporabe navedenega člena 4, točka 6.

- 63 Glede vprašanja, ali je pogoj petletnega neprekinjenega prebivanja v tej državi – kakršen je določen v nacionalni zakonodaji, ki se obravnava v postopku v glavni stvari – v nasprotju z načelom prepovedi diskriminacije glede na državljanstvo, je treba poudariti, da to načelo zahteva, da se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno utemeljeno (glej zlasti sodbo z dne 3. maja 2007 v zadevi *Advocaten voor de Wereld*, C-303/05, ZOdl., str. I-3633, točka 56).
- 64 Iz predložitvenega sklepa je razvidno, da se predaja nizozemskih državljanov izvršitvenemu pravosodnemu organu – če se ta predaja zahteva zaradi izvršitve zaporne kazni, ki je bila izrečena s sodbo, ki je postala pravnomočna – zavrne, medtem ko je za državljane drugih držav članic taka zavrnitev odvisna od pogoja, da je ta oseba pet let neprekinjeno zakonito prebivala na Nizozemskem. Treba je torej preizkusiti, ali je različno obravnavanje državljanov drugih držav članic objektivno utemeljeno.
- 65 Nizozemska vlada v zvezi s tem navaja, da ker je bila v praksi predaje oseb, ki niso državljani Kraljevine Nizozemske, ugotovljena velika kreativnost glede argumentov, ki jih te osebe navajajo kot dokaz obstoja svojih vezi z nizozemsko družbo, je nacionalni zakonodajalec s členom 6(2) in (5) OLW želel konkretno in z objektivnimi merili izraziti zahtevo, da mora biti prebivanje teh oseb v tej državi trajno.
- 66 Po mnenju te iste vlade je za državo članico legitimno, da se z zahtevo po vsaj petletnem neprekinjenem prebivanju v državi zavaruje, da bo zavrnjena zgolj izvršitev evropskega naloga za prijetje zahtevanih oseb, ki imajo resnični namen v prihodnje ostati na Nizozemskem. Zato naj bi bilo legitimno zahtevati dokaz obstoja resnične vezi med zahtevano osebo in družbo, v katero želi biti ponovno vključena po prestani kazni.

- 67 Treba je poudariti, kot je bilo navedeno že v točki 62 te sodbe, da je namen razloga za fakultativno neizvršitev, določenega v členu 4, točka 6, Okvirnega sklepa 2002/584, zlasti omogočiti, da se kot posebej pomembna izpostavi možnost, da se zahtevani osebi po prestani kazni, na katero je bila obsojena, omogočijo boljše možnosti za ponovno vključitev v družbo. Za izvršitveno državo članico je torej legitimno, da takemu cilju sledi le glede oseb, ki so dokazale precejšnjo stopnjo vključenosti v njeno družbo.
- 68 V obravnavanem primeru se lahko le pogoj državljanstva za lastne državljane in pogoj petletnega neprekinjenega prebivanja za državljane drugih držav članic štejeta za taka, da zagotavljata, da je zahtevana oseba dovolj vključena v državo članico izvršiteljico. Vendar pa je državljan Skupnosti, ki nima državljanstva izvršitvene države članice in ni določeno obdobje neprekinjeno prebival na njenem ozemlju, običajno bolj povezan s svojo matično državo kot pa z družbo izvršitvene države članice.
- 69 Utemeljitev različnega obravnavanja, ki je določeno z nizozemsko zakonodajo, glede na pravo Skupnosti zahteva tudi, da je sorazmerno s ciljem, ki mu nacionalno pravo zakonito sledi. Ne sme preseči tega, kar je nujno za doseg tega cilja (glej zlasti sodbo z dne 18. novembra 2008 v zadevi Förster, C-158/07, ZOdl., str. I-8507, točka 53).
- 70 V zvezi s tem je mogoče ugotoviti, da pravilo, po katerem se evropski nalog za prijetje ne izvrši zoper državljana lastne države, ni pretirano. Tak državljan ima namreč s svojo matično državo vez, ki zagotavlja njegovo ponovno družbeno vključitev po prestani kazni. Poleg tega pogoj petletnega neprekinjenega prebivanja za državljane drugih držav članic, upoštevajoč zlasti zahteve glede stopnje vključenosti nedržavljanov v izvršitveno državo članico, tudi ne more šteti za pretiranega.

- 71 V zvezi s tem je treba poudariti – kot sta med drugim storili nizozemska in avstrijska vlada – da je bil pogoj petletnega neprekinjenega prebivanja, kot je razvidno iz uvodne izjave 17 in člena 16 Direktive 2004/38, natančno določen kot obdobje, na podlagi katerega državljani Unije dobijo pravico do stalnega prebivališča na ozemlju države članice gostiteljice.
- 72 Poleg tega je treba opozoriti, da čeprav se Okvirni sklep 2008/909 v postopku v glavni stvari ne uporablja, ta v okviru člena 4(7)(a) državam članicam omogoča, da še bolj olajšajo prenos sodbe, če obsojena oseba živi in vsaj pet let neprekinjeno zakonito prebiva na ozemlju izvršitvene države članice in bo v tej državi obdržala pravico do stalnega prebivališča.
- 73 Zato je treba ugotoviti, da pogoj petletnega neprekinjenega prebivanja, kakršen je ta, ki ga določa nacionalna zakonodaja, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, ne presega okvirov, ki so potrebni za doseg cilja zagotovitve neke stopnje vključenosti zahtevanih oseb, ki so državljani drugih držav članic, v izvršitveno državo članico.
- 74 Ob upoštevanju navedenega je treba na peto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 12, prvi odstavek, ES razlagati tako, da ne nasprotuje zakonodaji izvršitvene države članice, na podlagi katere pristojni pravosodni organ te države zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje, izdanega zoper enega od njenih državljanov zaradi izvršitve zaporne kazni, medtem ko je taka zavrnitev, če gre za državljana druge države članice, ki ima pravico do prebivanja na podlagi člena 18(1) ES, odvisna od pogoja, da ta državljan pet let neprekinjeno zakonito prebiva na ozemlju navedene izvršitvene države članice.

Prvo in drugo vprašanje

- 75 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, sprašuje, kako dolgo morajo državljani druge države članice, na katere se nanaša evropski nalog za prijetje, prebivati v izvršitveni državi članici, da bi zanje veljal člen 4, točka 6, Okvirnega sklepa 2002/584.
- 76 Treba je spomniti, da če je država članica prenesla navedeni člen 4, točka 6, ne da bi za to določila posebne pogoje glede uporabe te določbe, mora izvršitveni pravosodni organ na podlagi celostne presoje najprej odločiti, ali navedena določba velja za zadevno osebo. Posamična okoliščina, značilna za zahtevano osebo, kot je trajanje prebivanja te osebe v zadevni državi članici, načeloma ne more biti odločilna za to odločitev (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Kozłowski, točka 49).
- 77 V postopku v glavni stvari, v katerem je bilo ugotovljeno, da se evropski nalog za prijetje ne izvrši, samo če zahtevana oseba, ki je državljan druge države članice, vsaj pet let prebiva na ozemlju izvršitvene države članice, ni več razloga za odgovor na navedeni vprašanji za predhodno odločanje, ker ta pogoj trajanja prebivanja temelji na tem, da zadevna država članica izvaja diskrecijsko pravico, ki ji jo daje člen 4, točka 6, Okvirnega sklepa 2002/584, in ga je treba šteti za skladnega s členom 12 ES.
- 78 V zvezi s tem iz odgovora na peto vprašanje izhaja, da člen 12 ES ne nasprotuje pogoju, določenemu z notranjim pravom izvršitvene države članice, na podlagi katerega morajo zahtevane osebe, ki so državljani druge države članice, pet let prebivati na ozemlju prve države članice, da bi njen izvršitveni pravosodni organ zavrnil predajo teh oseb na podlagi člena 4, točka 6, navedenega okvirnega sklepa.

79 Glede na te okoliščine ni treba odgovoriti na prvi dve vprašanji za predhodno odločanje.

Stroški

80 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. Državljan države članice, ki zakonito prebiva v drugi državi članici, se lahko sklicuje na člen 12, prvi odstavek, ES zoper nacionalni predpis, kakršen je zakon o predaji oseb (Overleveringswet) z dne 29. aprila 2004, ki določa pogoje, pod katerimi lahko pristojni pravosodni organ zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje, izdanega zaradi izvršitve zaporne kazni.
2. Člen 4, točka 6, Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami je treba razlagati tako, da če gre za državljana Unije, izvršitvena država članica ne more poleg pogoja glede trajanja prebivanja v tej državi določiti še dodatnih upravnih zahtev za uporabo razloga za fakultativno neizvršitev evropskega naloga za prijetje, ki je določen v tej določbi, kot je na primer zahteva, da ima oseba dovoljenje za stalno prebivanje.

3. Člen 12, prvi odstavek, ES je treba razlagati tako, da ne nasprotuje zakonodaji izvršitvene države članice, na podlagi katere pristojni pravosodni organ te države zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje, izdanega zoper enega od njenih državljanov zaradi izvršitve zaporne kazni, medtem ko je taka zavrnitev, če gre za državljana druge države članice, ki ima pravico do prebivanja na podlagi člena 18(1) ES, odvisna od pogoja, da ta državljan pet let neprekinjeno zakonito prebiva na ozemlju navedene izvršitvene države članice.

Podpisi